

Szénhidrogén-kutatás és -feltárástermelés
OLAJ- ÉS GÁZMÉRNÖKI MESTERSZAK
MFKOT710001

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

Miskolci Egyetem
Műszaki Földtudományi Kar
Kőolaj és Földgáz Intézet

A tantárgy adatlapja

Tantárgy neve: Szénhidrogén-kutatás és -feltárás	Tantárgy kódja: MFKOT710001
Tárgyjegyző: Dr. Kovácsné Federer Gabriella egyetemi docens	Tárgyfelelős tanszék/intézet: OMTSZ/KFGI
Javasolt félév: 1	Tantárgyelem: K
Óraszám/hét (ea+gyak): 3+0	Előfeltételek: nincs
Kreditpont: 3	Számonkérés módja (a/gy/v): aláírás és vizsga
	Tagozat: nappali

Tantárgy feladata és célja:

Az olaj-, gáz- és vízkutak fúrási technológiája alapvető tudnivalóinak megismerése, a mélyfúrások tervezéséhez és kivitelezéséhez szükséges szakmai ismeretek elsajátítása.

Fejlesztendő kompetenciák:**tudás:**

T4: Ismeri a komplex szénhidrogén ipari létesítmények tervezéséhez és irányításához alkalmazható módszereket, folyamatokat, berendezéseket.

T5: Ismeri a fluidumtermelő (kőolaj, földgáz és víz) kutak létesítéséhez (fúrásához) szükséges berendezéseket, módszereket.

T6: Ismeri a fluidumtermelő kutak üzemeltetése során használatos berendezéseket; a szükséges berendezések, eljárások megfelelő kiválasztását biztosító módszereket.

T7: Ismeri a földalatti rezervoárok, a bennük található fluidumok, valamint a tároló kőzetek tulajdonságait, az ilyen telepekben történő szivárgás jellemzőit, a földalatti rezervoárok termelési mechanizmusait, az optimális kihozatalt biztosító elsődleges vagy fokozott kitermelési mechanizmusokat, a földalatti tárolók numerikus szimulációjának

alapjait.képesség:

K4: Képes szénhidrogén ipari komplex tervezési munkák irányítására és projekt menedzseri feladatok ellátására, illetve azokban való részvételre.

K5: Képes fluidumtermelő kutak létesítésének (fúrásának) tervezésére, mélyfúrások lebonyolítására, a mélyfúrások költségeinek optimalizálására, mélyfúrás közben fellepő üzemzavarok elhárítására.

K6: Képes fluidumtermelő kutak termelésének tervezésére, az optimális termelési viszonyok megvalósítására, a szükséges berendezések, eljárások célszerű kiválasztására, a maximális profitot biztosító megoldások megvalósítására.

K7: Képes földalatti rezervoárok művelési mechanizmusainak célszerű megválasztására, a legkedvezőbb "reservoir management" megvalósítására.

attitűd:

A1: Törekszik a műszaki földtudományi szakterületen alkalmazott legjobb gyakorlatok, új szakmai ismeretek, módszerek megismerésére.

A3: Motivált a gyakran változó munka-, földrajzi és kulturális körülmények közötti tevékenységek végzésére.

A4: Betartja és betartatja a szakterületéhez kapcsolódó munka- és tűzvédelmi, valamint biztonságtechnikai követelményeket, felismeri a kockázatokat és a havária helyzeteket.

A5: Betartja a munkavégzés és munkavállalás jogi szabályrendszerét, törekszik annak időszerű ismeretére.

A6: Törekszik arra, hogy feladatainak megoldása, döntései a munkatársak véleményének megismerésével, együttműködésben történjen meg.

A7: Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is törekszik a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével meghozni döntését.

A8: Megfelelő motivációval rendelkezik a gyakran változó munka-, földrajzi és kulturális körülmények közötti tevékenységek végzésére.

A9: Elkötelezett az olaj- és gázmérnöki és energetikai területek új ismeretekkel, tudományos eredményekkel való gyarapítására.

autonómia és felelősség:

F4: Önállóan képes szénhidrogén ipari komplex tervezési munkák irányítására és projekt menedzseri feladatok ellátására, illetve azokban való részvételre.

F5: Önállóan képes fluidumtermelő kutak létesítésének (fúrásának) tervezésére, mélyfúrások lebonyolítására; a mélyfúrások költségeinek optimalizálására, mélyfúrás közben fellepő üzemzavarok elhárítására.

F6: Autonóm módon képes fluidumtermelő kutak termelésének tervezésére, az optimális termelési viszonyok megvalósítására; a szükséges berendezések, eljárások célszerű kiválasztására; a maximális profitot biztosító megoldások megvalósítására.

F7: Önállóan képes földalatti rezervoárok művelési mechanizmusainak célszerű megválasztására, a legkedvezőbb "reservoir management" megvalósítására.

F10: Felelősséget vállal szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

Tantárgy tematikus leírása:

A tananyag kiemelt témakörei: a fúróberendezés részegységeinek bemutatása, a mélyfúrás folyamata, a fúrószerű elemek, fúrószerű tervezése, fúrószerű igénybevétele, fúrószerű szám összeállítása, fúrókiválasztás, fúrókiértékelés, fúrás paraméterek meghatározása, mélyfúrás iszapok, iszapmérnöki tudnivalók, iszaptisztító eszközök, mélyfúrás hidraulika, függőleges és irányított ferde fúrás technikák, szerszámösszeállítás tervezése, irányított ferde és vízszintes kútgeometriák kiválasztása, kútferdeség mérő műszerek és talpi fúrómotorok jellemzői, repesztési nyomás meghatározása, bélésű cső helyének kiválasztása, bélésű rakatok tervezése, bélésű igénybevételek meghatározása, kéttengelyű igénybevétel, hajlítók erők, bélésű csővezetés végrehajtása, a mélyfúrások mélyítése közben fellépő problémák.

Félévközi számonkérés módja:

Zárthelyi dolgozat a félév tananyagából.

Értékelési határok:

90-100%: jeles;

80-89%: jó;

70-79%: közepes;

60-69%: elégséges;

<60%: elégtelen.

Kötelező és javasolt irodalom jegyzéke:

Alliquander Ö.: Rotari Fúrás. Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1968. 579 p.

Árpási M.: Mélyfúrás. Mélyfúrású csövek és méretezése. Tankönyvkiadó, Bp. 1991. 483p.

Bradley, H. B.: Petroleum Engineering Handbook, Third Printing, Society of Petroleum Engineers, Richardson, TX, U.S.A. 1992.

Cseley A.: Mélyfúrás. Iszaptechnológiai számítások. Tankönyvkiadó, Bp. 1988. 118 p.

Drilling Data Handbook, Edition Technip, Paris 1999. 542 p.

Hazai és külföldi szakfolyóiratok, periodikák, konferencia kiadványok.

Rabia, H.: Oilwell Drilling Engineering. Principles and Practice. Graham Tratman Ltd.

London 1995. 322 p.

A tantárgyi tematika bontása: 2018/19 tanév alapján

Dátum	A foglalkozás témája
09.12.	Nyomásokkal kapcsolatos alapfogalmak
09.19.	A fúrószár elemei, fúrószár tervezése, fúrószár igénybevétele.
09.26.	A fúrószerszám összeállítása, fúrókiválasztás, fúrókiértékelés. Fúrási paraméterek meghatározása.
10.03.	Mélyfúrási iszapok, iszapmérnöki tudnivalók, iszaptisztító eszközök.
10.10.	Mélyfúrási hidraulika.
10.17.	Függőleges és irányított ferde fúrási technikák, szerszámösszeállítás tervezése.
10.24.	Zárthelyi dolgozat írása.
10.31.	Oktatási szünet
11.07.	Irányított ferde és vízszintes kútgeometriák kiválasztása, kútferdeség mérő műszerek. Talpi fúrómotorok jellemzői.
11.14.	Repeztségi nyomás meghatározása, bélésű cső helyének kiválasztása, bélésű cső rakatok tervezése.
11.21.	Bélésű cső igénybevételek meghatározása, kéttengelyű igénybevétel, hajlító erők.
11.28.	Bélésű csővezetés végrehajtása.
12.05.	A mélyfúrások mélyítése közben fellépő problémák.
12.12.	Zárthelyi dolgozat írása.

Vizsgakérdések

Minta zárthelyi dolgozat

4) A fúrócsövek két végén különböző menet található. Melyik menettípus néz felfelé? _____/1 pont

- Anyamenet (box) Apamenet (pin)

5) Miért jó a spirál súlyosbító? _____/1 pont

- Egyik sem Megakadályozza a megszorulást Segíti a fúrást Vékonyabb lesz tőle a fúrószár

6) A keményfém berakású fúró fogai keményebbek mint a gyémántfúró vágóélei. _____/1 pont

- Hamis Igaz

7) Általánosan jellemző a fúrótornyokra, hogy _____/1 pont

- Mind top drive-val fúrnak Mozgatni lehet őket Mind használható szárazföldön
 Mind kelly-vel (forgatórúddal) fúrnak

8) Ha a fúrószár alsó része megszorul milyen eszköz használható a megszabadításra? _____/1 pont

- átmenet (crossover) jar (ütőolló) reamer (utánfúró) stabilizátor

9) Hogyan nevezzük a fúrást ha a lyuktalpi nyomás alacsonyabb mint a rétegyomás? _____/1 pont

- Túlellensúlyozott Alulegyensúlyozott

10) Melyik nem a fúrószár része? _____/1 pont

- Rotary tömlő Fúrócső Súlyosbító Vastag falú fúrócső

11) Mennyi (azaz mivel egyezik meg) az öblítőkör nyomásvesztése? _____/1 pont

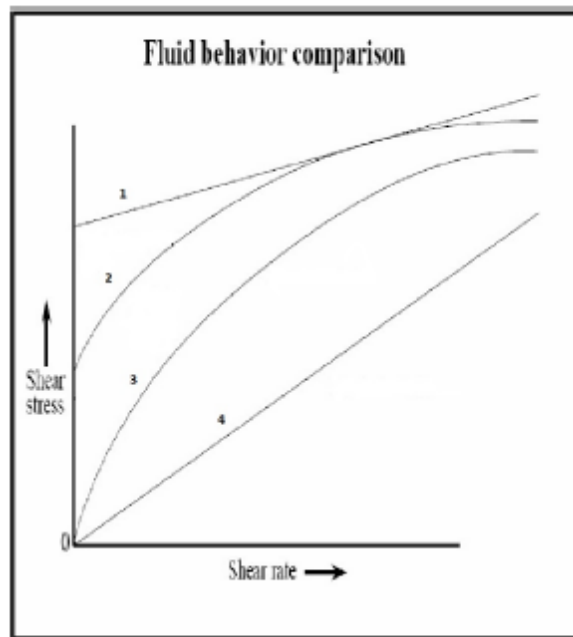
- Szivattyúnyomás Gyűrűstéri nyomás

12) Párosítsd a fúrócsövekre jellemző állításokat. _____/16 pont

☐ Class 2	☐ Prémium	☐ Class 3	☐ Új
☐ 1 Falvastagság 55%os		☐ 2 Nem kopott sosem használt	
☐ 3 Falvastagság 65%os, keresztmetszete megegyezik a prémium csővel		☐ 4 Egyenletes kopás, 80%os falvastagság	

15) A kép alapján párosítsa a megfelelő számot a folyadék reológiai viselkedésével.

____/4 pont

Power law

Bingham plasztikus

Newtoni folyadék

Tipikus fúróiszap

4

1

3

2

16) Melyek a fúróiszap fő funkciói?

____/1 pont

Hűti a fúrót Információt szállít a felszínre az átfúrt rétegről Stabilizálja a lyukat Mind

17) Mi a fúróiszap tipikus pH értéke?

____/1 pont

3 7 9 12

18) Döntsd el, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások!

____/4 pont

Levegő és gáz nem használható öblítőfolyadékként.

Igaz Hamis

Az iszap lehet vízbázisú, olajbázisú vagy szintetikus bázisú.

Igaz Hamis

Az iszap a kút elsődleges kitörésvédelme. (primary barrier)

Igaz Hamis

Ha az iszap hidrosztatikus nyomása nagyobb mint a rétegyomás a kútba beáramlás (kick) léphet.

Igaz Hamis

19) Mi a cement fő funkciója?

____/1 pont

zóna izoláció béléscső megtámasztása megtartja a lyukfalat, kitörésvédelem mindegyik